

Vergaderjaar 2011–2012

32 852

Grondstoffenvoorzieningszekerheid

Nr. 3

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN, LANDBOUW EN INNOVATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 maart 2012

Hierbij stuur ik u, conform mijn toezegging in het antwoord op vraag nummer 168 van Kamerstuk 32 852, nr. 2, het rapport toe dat HCSS en TNO hebben opgesteld over een mogelijke samenwerking tussen Nederland en Japan op het gebied van zeldzame aardmetalen¹. Dit haalbaarheidsonderzoek had ik eerder al aangekondigd in de grondstoffennotitie.

Zowel Nederland als Japan heeft belang bij het recyclen en substitueren van zeldzame aardmetalen. In Japan vindt veel onderzoek plaats naar recycling en substitutie van zeldzame aardmetalen, en Nederland is sterk in de praktische kant van recycling. De goede banden tussen Nederland en Japan helpen natuurlijk bij de benutting van mogelijke kansen.

China is de voornaamste producent van zeldzame aardmetalen en hanteert al enige jaren exportbeperkingen, die door een groot aantal landen als strijdig worden gezien met de WTO-regels en daar ook aan de orde zijn gesteld.

De Japanse industrie, die grotendeels afhankelijk is van import uit China, wordt sterk getroffen door de Chinese exportmaatregelen en heeft als antwoord met de Japanse overheid scherpe reductiedoelstellingen voor het gebruik van zeldzame aardmetalen geformuleerd. Zeldzame aardmetalen zijn onmisbaar in elektronietoepassingen en in hoogwaardige magneten die worden toegepast in onder andere windmolens en elektrische auto's. De Nederlandse maakindustrie maakt gebruik van halffabricaten waarin deze materialen zitten.

Voor de periode 2011–2015 is de verwachting dat de «schaarste» aan zeldzame aardmetalen zal toenemen.

Ik ben dan ook blij met dit rapport, omdat het laat zien dat er een interessante basis is voor nadere samenwerking tussen Nederland en

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Japan op diverse domeinen waar sprake is van overlap in kennisbehoefte. Een eerste overlap in kennisbehoefte ligt op gebied van REO-recycling, waar onderzoek wordt uitgevoerd door een aantal Nederlandse bedrijven en onderzoeksinstituten. Ten tweede is er net als in Japan een behoefte aan kennis en technologie rond diepzeemijnbouw. Nederland is op dit gebied een speler van betekenis. Een derde gebied waar een kennisbehoefte bestaat is op het vlak van fosforescerende materialen. In Nederland wordt op dit vlak onderzoek verricht dat op internationaal aanzien kan rekenen.

De conclusies en aanbevelingen uit dit rapport zijn als onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek door de onderzoekers voorgelegd aan de leden van het platform materiaalschaarste, waaraan industrie, kennisinstellingen en overheden deel nemen, tijdens hun bijeenkomst van 27 februari 2012. Hier werd het in het rapport geschetste beeld onderschreven, evenals de conclusies en aanbevelingen. Daarbij ben ik tevreden over de aanpak van de onderzoekers door de inzet van een enquête, een materiaalstroomanalyse en octrooidata. Hiermee is een nauwkeurig beeld ontstaan van de behoeften en mogelijkheden aan Nederlandse zijde.

Ook geeft dit rapport de nodige handvaten voor een faciliterende inzet van de Nederlandse overheid hierbij. In lijn met de aanbevelingen van dit rapport zet ik in op drie dingen, waarbij ik in eerste instantie inzet op actieve betrokkenheid in plaats van financiële middelen:

1. De organisatie van een bijeenkomst met Japanse bedrijven en kennisinstellingen met hulp van de Japanse ambassade als eerste stap in het proces om samenwerking te faciliteren. Daarbij kunnen bedrijven en kennisinstellingen aangeven langs welke weg zij nader tot elkaar kunnen komen en hoe de overheid daar een rol in kan spelen. Daarin worden ook de mogelijkheden die Europese kaders bieden meegenomen.
2. In het verlengde van het eerste punt wil ik de mogelijkheid bieden om recycling-kansen te benutten. Hiervoor bied ik de ruimte voor ondersteuning aan een verkenning, samen met geïnteresseerde bedrijven en kennisinstellingen, naar de mogelijkheden voor een Japans-Europese REO-kringloop.
3. Tenslotte wil ik ook de kansen rond diepzeemijnbouw benutten door met de Japanse overheid te bespreken of deze samenwerking mogelijk is. Wanneer daar een positieve basis is, wil ik samen met de Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen bezien op welke wijze de overheid bij kan dragen aan de verdere samenwerking.

De minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
M. J. M. Verhagen